

1.1. ZÁKLADNÍ STRUKTURA FINANČNÍCH ZDROJŮ

Základní struktura přímých finančních zdrojů (dotace, půjčky, úhrady úroků, apod.):

1. Prostředky z rozpočtu JmK
2. Prostředky z rozpočtu jednotlivých obcí
3. Prostředky z rozpočtů Správ NP a CHKO
4. Evropské fondy a programy (např. OP Infrastruktura, OP Zemědělství, Life-Nature atd.)
5. SFŽP
6. Programy jednotlivých ministerstev (např. Program péče o krajinu, Program revitalizace říčních systémů, Agroenvironmentální programy atd.)
7. Prostředky z fondů JmK
8. Prostředky MŽP zejména prostřednictvím činnosti AOPK (tj. management v NPR a NPP, poskytování odborné činnosti atd.)
9. Prostředky nevládních organizací

Za doplňkové zdroje můžeme považovat:

1. Finanční zdroje poskytované jinými státy na zlepšení životního prostředí např. Holandskem, Norskem.
2. Finanční prostředky poskytované soukromými zdroji prostřednictvím nadací (např. Nadace Partnerství).
3. Soukromé zdroje (individuální podnikatelé, firmy, zemědělci, fyzické osoby atd).
4. Kombinované zdroje. V tomto ohledu jsou důležité zejména společné projekty soukromých subjektů a místní samosprávy (obcí nebo jejich sdružení i kraje). Význam těchto projektů (a tedy i jejich zdrojů) bude zřejmě do budoucna stoupat, a to tím spíše, že obdobné aktivity jsou podporovány ze zdrojů EU.

1.2. PŘEHLED SUBJEKTŮ SPOLUPRACUJÍCÍCH S ORGÁNY OCHRANY PŘÍRODY (TJ. ZEJMÉNA KÚ JMK, OÚ, SPRÁVY NP A CHKO)

Na území JmK působí vedle orgánů ochrany přírody mnoho subjektů zainteresovaných na ochraně přírody a krajiny. Ve vztahu k využití výše uvedených zdrojů k financování zásahů vedoucích ke zlepšení přírodního a krajinného prostředí na území JmK lze obecně konstatovat, že možnosti jednotlivých subjektů jsou značně rozdílné. Poskytnutí prostředků z různých fondů, dotačních titulů, programů, popř. přímo z veřejných rozpočtů je vždy vázáno na splnění určitých podmínek. Přestože některé z finančních zdrojů jsou nárokové, většina je nenároková a při rozhodování o jejich uvolnění se hodnotí celá řada kritérií. Přehled finančních podpor využitelných pro ochranu přírody pro rok 2004 je uveden v Příloze X.

K subjektům, které se vedle orgánů ochrany přírody podílejí na ochraně přírody a krajiny patří:

1. obce (popř. mikroregiony)

2. vlastníci a nájemci pozemků
3. správci pozemků ve vlastnictví státu (tj. zejména Lesy ČR, s.p. a další)
4. AOPK
5. Nevládní organizace (např. ČSOP, pozemkové spolky atd.)
6. aktivisté z řad FO či PO (např. strážci přírody, místní znalci atd.)
7. odborná veřejnost (např. pracovníci MZLU, PřF MU a další)

Z výše uvedených subjektů mají možnost čerpat finanční zdroje z evropských a národních fondů a programů zejména vlastníci či nájemci pozemků, obce a nevládní organizace. Možnosti samotných orgánů ochrany přírody získávat prostředky mimo vlastní rozpočet jsou přitom značně omezené.

Zvýšení povědomí o možnosti využívat tyto finanční zdroje u jejich adresátů by ale mělo ve svých důsledcích vést k tomu, že se pro realizaci opatření ke zlepšení přírodního a krajinného prostředí se bude více využívat prostředků z národních, popř. evropských, fondů a programů. Orgány ochrany přírody by tak mohly využívat uvolněné finanční prostředky ze svých rozpočtů pro realizaci nezbytných opatření zejména tam, kde získání finančních prostředků z jiných zdrojů není a nebude možné.

KOMENTÁŘ

Vedle přímého financování ochrany přírody jsou stejně důležité i nepřímé zdroje a další ekonomické nástroje, zejména kvůli zajištění vysoké efektivity.

Nepřímé ekonomické nástroje při zajišťování cílů ochrany přírody a krajiny budou nabývat stále vyššího významu. V ČR a tedy i v Jihomoravském kraji jsou tyto nástroje prozatím neefektivní, sporadické, roztržité a nepropracované. Mezi tyto převážně motivační nástroje patří například:

- Vázání různých jiných podpor a dotací (například zemědělských, lesnických, vodohospodářských) na dosažení environmentálních ukazatelů.
- Negativní stimulace (daně, poplatky).
- Monitorování účinnosti opatření a zpětná vazba.
- Oceňování netržních částí přírody při různých investicích i v dalších aspektech (aplikace tzv. Hesenské metody či obdobných způsobů).
- Ekologická výchova a osvěta. V JmK a zejména v Brně funguje dobře na úrovni školských zařízení. Nedostatky jsou v systematické osvětě klíčových partnerů (zemědělci, vodohospodáři, apod.).
- Aj.

Jejich tvorba a systémový rozvoj bude jedním z hlavních úkolů na úrovni celostátní, aplikace těchto nástrojů potom bude i úkolem na úrovni krajské.

1.3. PŘÍLOHA - PŘEHLED ZDROJŮ NA FINANCOVÁNÍ VYBRANÝCH TYPŮ OPATŘENÍ

V této kapitole uvádíme orientační přehled programů, ze kterých lze financovat některá opatření, která jsou v souladu se stanovenými cíli a úkoly. Je nutno upozornit, že programy se v průběhu času mění, nicméně dostatečnou informační hodnotu mají i v této podobě. Uveden je výtah z aktuálních zdrojů v roce 2004 dle publikace „Přímé finanční podpory na ochranu přírody v hospodářské krajině“ – vydalo MŽP v roce 2004.

Lesní ekosystémy					
Oblast činnosti	Program	Opatření	Platba, vlastní podíl	Žadatel	Další podmínky
Zalesňování zemědělské půdy (obnova, výchova, zajištění porostů)	HRDP	zalesňování zemědělských půd	74 - 92 tis. Kč/ha + 12 tis. Kč/ha po dobu 5 let, 3420 – 8600 Kč/ha po dobu 20 let	vlastník, sdružení vlastníků, spoluvlastník za souhlasu většiny spoluvlastníků	závazek na 5 let
	OP Zemědělství	zalesňování zemědělsky nevyužívaných nelesních půd	100%	vlastník pozemku, sdružení vlastníků	přijatelné náklady na projekt od 19 tis. Kč
	Program Investice (Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond), Podprogram Zemědělec	zalesňování	garance bankovních úvěrů (0 - 60 %), dotace na úhradu části úroků z úvěrů	FO nebo PO podnikající v zemědělské či lesnické činnosti či činnosti v oblasti vodního hospodářství (příjmy ze zemědělské výroby nebo zpracování min. 50 % příjmů)	nelze použít na nákup zemědělských pozemků a pozemků určených k plnění funkcí lesa, nevztahuje se na nákupy v rámci privatizací, nesmí být podpora z jiných zdrojů
Přírodě blízké hospodaření	OP Zemědělství	činnosti podporující přírodě blízké hospodaření v lesích, včetně technologií šetrných k přírodě	max. 50 %	vlastník, nájemce lesa, sdružení vlastníků – nájemců	přijatelné náklady na projekt od 63,6 tis. Kč do 15,9 mil. Kč
		obnova lesního potenciálu - odstraňování nevhodných nebo poškozených lesních porostů určených k rekonstrukci, přirozená obnova nebo umělá obnova sítí	100%	vlastník, nájemce lesa, sdružení vlastníků – nájemců	přijatelné náklady na projekt od 52,8 tis. Kč do 53 mil. Kč

	SFŽP - Program péče o přírodní prostředí	podpora technických opatření sloužících k zabezpečení mimoprodukčních funkcí lesa - přírodě blízkých způsobů hrazení bystřin, nápravám nevhodných drobných úprav toků a mokřadních ploch (hrazení odvodňovacích příkopů, obnova přirozeného charakteru toků), ekologicky šetrných způsobů péče o přirozeně neupravené lesní drobné toky, protierozní a protilavinová opatření, podporu je možné poskytnout v lesích ve zvláště chráněných územích na obnovu turistických lesních cest a chodníků	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	
		nákup přípravků k použití biologických metod ochrany lesa (feromony, biogens), v lesích ve zvláště chráněných územích	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	podpora rozvoje významných biotopů, zvýšení biodiverzity
		opatření k zachování a celkovému zlepšení přírodních poměrů v lesích ve zvláště chráněných územích, a to v dosažení druhové a prostorové skladby porostů, odpovídající místním přírodním podmínkám podsadou a dosadbou cílových melioračních lesních dřevin do lesních porostů	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	
	Program péče o krajinu	přírodě blízké hospodaření v lesích – zlepšování stavu lesních porostů nad rámec lesního zákona, zejména v ÚSES a ptačích oblastech	max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnosti pro hospodářské využití
	Finanční příspěvky na hospodaření v lesích v roce 2004	používání ekologických k přírodě šetrných technologií v lese	paušální platba	nájemce, vlastník	min. 1000Kč
Ostatní	Finanční příspěvky na hospodaření v lesích v roce 2004	obnova, zajištění a výchova lesních porostů (do věku, kdy je přípustná těžba porostu - stadia probírek v kmenovinách	paušální platba	nájemce, vlastník	min. 1000Kč

Mokřady a vodní ekosystémy					
Oblast činnosti	Program	Opatření	Platba, vlastní podíl	Žadatel	Další podmínky
Zakládání a obnova mokřadů nebo vodních ploch	OP Zemědělství	obnova potenciálu krajiny – výstavba a rekonstrukce poldrů a malých vodních ploch nádrží na zem. využívaných pozemcích, změna využití pozemků v záplavových územích	100%	FO a PO podnikající v zemědělství - vlastník, nájemce	přijatelné náklady na projekt od 1 mil. Kč do 2,6 mil. Kč

	řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů - obnova a rekonstrukce rybníků a zemědělských vodních nádrží do velikosti 1 ha (odbahnění, ozelenění, apd.)	100%	FO a PO podnikající v zemědělství - vlastník, nájemce	přijatelné náklady na projekt od 1,06 mil. Kč do 2,6 mil. Kč
Program revitalizace říčních systémů	zakládání prvků ÚSES vázaných na vodní režim (revitalizace nevhodně odvodněných pozemků, zakládání mokřadních ekosystémů, opatření pro obnovu zásob podzemních vod, opatření pro obnovu vsakovacích ploch, protierozní opatření pro zlepšení stability vodního režimu)	max. 100 %	vlastník, nájemce pozemků	nikoli k podnikatelským záměrům
	zakládání nových retenčních prostorů, zejména jako součástí systémů ekologické stability krajiny	max. 60 %	vlastník, nájemce pozemků	nikoli k podnikatelským záměrům
	revitalizace v minulosti zaniklých a poškozených retenčních prostorů	max. 60 %	vlastník, nájemce pozemků	nikoli k podnikatelským záměrům
	zvyšování retenční schopnosti území (zakládání travnatých mezí, hrázek, poldrů, rozlivných ploch a průlehů - zpravidla spojeno s jejich zatravněním)	max. 60 %	vlastník, nájemce pozemků	nikoli k podnikatelským záměrům
SFŽP - Program péče o přírodní prostředí	zachová a obnova vhodných zamokřených a vodních ploch (mokřadů, pramenišť a rašelinišť)	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	
	odbahňování a oprava technických prvků extenzivně využívaných rybníků v zájmu ochrany přírody a krajiny	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	podpora rozvoje významných biotopů, zvýšení biodiverzity
	ochrana a komplexní obnova přirozených ekosystémů, aktivních ekosystémů, aktivních niv záplav, při průtocích nižších než je Q2, včetně související nezbytné obnovy přirozené dynamické rovnováhy dotčených vodních toků	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	
Program péče o krajinu	realizace vymezených a schválených prvků ÚSES a použitím geneticky a stanovištně odpovídajícího osiva a sadbového materiálu (zakládání infiltračních pásů, mokřadních ploch atp.)	max. 100 %	FO a PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
Program Investice (PGRLF), Podprogram Zemědělec	ekolog. investice do půdy (protierozní opatření, zřízení rybníků a vodohospodářských zařízení atd.)	garance bankovních úvěrů (0 - 60 %), dotace na úhradu části úroků z úvěru	FO nebo PO podnikající v zemědělství či lesnické činnosti či v oblastech vodního hospodářství (příjmy ze zemědělské výroby nebo zpracování min. 50 % příjmů)	nelze použít na nákup zemědělských pozemků a pozemků určených k plnění funkcí lesa, nevztahuje se na nákupy v rámci privatizace, nesmí být podpora z jiných zdrojů

Údržba	HRDP-AEO	sečení trvale podmáčených a rašelinných luk	12 100 Kč/ha ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospod. alespoň 5 ha (v ZCHÚ 2 ha) zemědělské půdy	závazek na 5 let, lze vstoupit pouze na vymezených lokalitách v registru půdy
	OP Zemědělství	řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů - obnova a rekonstrukce rybníků a zemědělských vodních nádrží do velikosti 1 ha (odbahnění, ozelenění, apd.)	100%	FO a PO podnikající v zemědělství - vlastníci, nájemce	přijatelné náklady na projekt od 1,06 mil. Kč do 10,6 mil Kč
Omezení používání vstupů	HRDP-AEO	ekologické zemědělství	TTP 1100Kč/ha	ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospod. alespoň 1 ha zemědělské půdy
	Podpůrný program MZe (pro rok 2004)	podpora mimoproduktivních funkcí rybníků (omezení krmení krmnými směsmi, omezení aplikace minerálních a organických hnojiv)	do 1000 Kč/ha	podnikatel v zemědělské výrobě /dle zákona o zemědělství)	rozloha rybníku nad 5 ha, splnění všech ostatních podmínek rozhod. vodohos. orgánu nebo OOP, které jdou nad rámec opatření konkretiz. zákonem
Cílená podpora druhové rozmanitosti	Program péče o krajinu	likvidace křovinných a dřevinných náletů za účelem ochrany biotopů zejména ohrožených druhů	max. 20 tis. Kč/ha	FO nebo PO (vlastník nebo nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
		ruční kosení za účelem ochrany biotopů zejména ohrožených druhů	max. 12 tis. Kč/ha	FO nebo PO (vlastník nebo nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
		kosení lehkou mechanizací za účelem ochrany biotopů zejména ohrožených druhů	max. 7 ti. Kč/ha	FO nebo PO (vlastník nebo nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
		speciální opatření, například rozrušení drnu, drobné vodní plochy, podpora ohrožených populací	max. 100 %	FO nebo PO (vlastník nebo nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
	SFŽP – Program péče o přírodní prostředí	napojení nebo zprůt. slepých ramen vodních toků uměle, a to pouze uměle odpojených od vodních toků a ne přirozeně zazemněných, Podporu je možné poskytnout také na napojení a zprůtočnění bývalých náhonů, které pozbyly svou původní technickou funkci	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	

Pastviny					
Oblast činnosti	Program	Opatření	Platba, vlastní podíl	Žadatel	Další podmínky
Zakládání a obnova	HRDP-AEO	zatravňování orné půdy (svažité, mělké, písčité, podmáčené a extrémně těžké půdy, pozemky v méně příznivých oblastech nebo s environmentálními opatřeními)	7265 Kč/ha ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 5 ha zemědělské půdy	závazek na 5 let, pozemek je svidován v registru půdy
		zatravňování orné půdy regionální směsí (CHKO Bílé Karpaty - svažité, mělké, písčité, podmáčené a extrémně těžké půdy, pozemky v méně příznivých oblastech nebo s environmentálními omezeními)	9210 Kč/ha ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 2 ha (v ZCHÚ 2 ha) zemědělské půdy	závazek na 5 let, pouze pro CHKO Bílé Karpaty, pozemek je evidován v registru půdy
		tvorba travnatých pásů na svažitých půdách (3 –12 stupňů, šíře pásu 45 - 55 m, vzdálenost mezi pásy 50 - 200m)	9440 Kč/ha po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 5 ha (v ZCHÚ 2 ha) zemědělské půdy	závazek na 5 let, podmínky pěstování na orné půdě mezi pásy
	OP Zemědělství	budování pastevních areálů se všemi nezbytnými doprovodnými stavbami nenarušující charakter zemědělské krajiny (oplocení, přístřešky, napajedla atd.)	max 50 %	FO do 40 let zahajující činnost v zemědělství, nebo PO s max. 5 účastníky splňující výše uvedené	žadatel musí dosáhnout minimální zemědělské kvalifikace
	Program péče o krajinu	zakládání trvalých travních porostů (jako biologické protierozní opatření, případně realizace ÚSES)	do 10000 Kč/ha	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	změna druhu pozemku v katastru nemovitostí
		zakládání trvalých travních porostů v ZCHÚ z přírodě blízké a stanovištně odpovídající bylinno-travné směsi místního původu	do 20000Kč/ha	AOPK, SCHKO, SNP - smlouva o dílo s FO nebo PO	zhotovitelem především vlastník, nájemce (nebo pověření)
Údržba	HRDP-AEO	podpora pastvy – 0,5 - 1 VDJ/ha, do 40 kg N	2890 Kč/ha ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 5 ha půdy (v ZCHÚ 2 ha) zemědělské půdy	závazek na 5 let, pozemek je evidován v registru půdy
		0,4 - 0,8 VDJ/ha, 0 Kg N	4330 Kč/ha ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 5 ha půdy (v ZCHÚ 2 ha) zemědělské půdy	závazek na 5 let, pozemek pro ZCHÚ, pozemek je evidován v registru půdy
Omezení používání vstupu	HRDP-AEO	ekologické zemědělství (0,2 - 1,5 VDJ/ha)	TTP 1100 Kč/ha ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 1 ha půdy	závazek na 5 let, pozemek je evidován v registru půdy
Cílená podpora druhové rozmanitosti	Program péče o krajinu	likvidace křovinného a dřevinného náletu za účelem ochrany biotopů zejména ohrožených druhů	max. 20 tis./ha	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití

		extenzivní pastva za účelem ochrany biotopů zejména ohrožených druhů	max. 8 tis./ha možnost navýšení až o 50 % (zvláště stížené podmínky)	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
		extenzivní pastva v ZCHÚ	do 10000 Kč/ha	AOPK, SCHKO, SNP – smlouva o dílo s FO nebo PO	
Ostatní	Program péče o krajinu	opatření a zlepšování přírodního prostředí jinými extenzivními hospodářskými způsoby	max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití

Polní kultury					
Oblast činnosti	Program	Opatření	Platba, vlastní podíl	Žadatel	Další podmínky
Změna využití	HRDP-AEO	zatravnění orné půdy	7265 Kč/ha ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 5 ha (v ZCHÚ 2 ha) zemědělské půdy	závazek na 5 let, pozemek je evidován v registru půdy
		tvorba travních pásů na svažitých půdách	9440 Kč/ha ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 5 ha (v ZCHÚ 2 ha) zemědělské půdy	závazek na 5 let, pozemek je evidován v registru půdy
	Program revitalizace říčních systémů	zakládání prvků ÚSES vázaných na vodní režim (revitalizace nevhodně odvodněných pozemků, zakládání mokřadních ekosystémů, zatravnění vsakovacích ploch)	max. 100 %	vlastník, nájemce pozemků	nikoli k podnikatelským záměrům
		zvyšování retenční schopnosti území (zakládání travnatých mezí, hrázek, poldrů, rozlívňových ploch a průlehů - zpravidla spojeno z jejich zatravněním)	max. 60 %	vlastník, nájemce pozemků	nikoli k podnikatelským záměrům
	Program Investice (PGRLF), Podprogram Zemědělec	protierozní opatření (zatravnění, výsadba dřevin, terénní úpravy - tvorba mezí atp.)	garance bankovního úvěru (0 - 60 %), dotace na úhradu části úroků z úvěru	FO nebo PO podnikající v zemědělské či lesnické činnosti, či v oblasti vodního hospodářství (příjmy ze zem. výroby min. 50 % příjmů)	neleze použít na nákup zem. pozemků a pozemků k plnění funkcí lesa, nevztahuje se na nákupy v rámci privatizace, nesmí být podpora z jiných zdrojů

	SFŽP – Program péče o přírodní prostředí	založení nebo obnova stávajících protierozních mezí, zasakovacích pásů a průlehlů a dále na založení drobných poldrů, založení a nebo obnova stávajících větrolamů	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % a 40 % půjčky)	vlastník, nájemce pozemků	založení nových protierozních opatření musí být v souladu s schválenými komplexními pozemkovými úpravami
		územní systémy ekologické stability - založení biocenter a biokoridorů, a to zatravnění, výsadba dřevin, odstranění kalamitních náletových křovin a dřevin	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % a 40 % půjčky)	vlastník, nájemce pozemků	
	Program péče o krajinu	preventivní protierozní opatření mimo koryta vodních toků - zakládání mezí a drobných poldrů (terénní úpravy)	max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	jen jako preventivní opatření, jen neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
		tvorba biologických protierozních opatření a realizace vymezených prvků ÚSES s použitím genetiky a stanovištně odpovídajícího osiva	zatravnění do 10000 Kč/ha, infiltrační pásy do 12000 Kč/ha, max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	jen jako preventivní opatření, jen neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
Údržba	HRDP-AEO	pěstování meziplodin (ke zvýšení zasakovací schopnosti)	4580 Kč/ha ročně po dobu 5 let		závazek na 5 let, pozemek je evidován v registru půdy
Omezení používání vstupů	HRDP-AEO	ekologické zemědělství	orná 3520 Kč/ha, zelenina a speciální byliny 11 050 Kč/ha	FO nebo PO obhospodařující alespoň 1 ha půdy nebo 0,5 pokud jde o pěstování zeleniny nebo speciálních bylin	závazek na 5 let, pozemek je evidován v registru půdy
Podpora druhové rozmanitosti	HRDP-AEO	biopásy - pásy o šíři 6 -12 m, oseté směsí pohanky, prosa, kapusty atd., a ponechané přes zimu pro volně žijící živočichy	10 630 Kč/ha pásu ročně po dobu 5 let	FO nebo PO obhospodařující alespoň 5 ha (v ZCHÚ 2 ha) zemědělské půdy	závazek na 5 let, pozemek je evidován v registru půdy

Trvalá krajinná zeleň

Oblast činnosti	Program	Opatření	Platba, vlastní podíl	Žadatel	Další podmínky
-----------------	---------	----------	-----------------------	---------	----------------

Zakládání a obnova	OP Zemědělství	pozemkové úpravy - nákup, výsadba a povýsadbové ošetřování zeleně (pro ÚSES použití původních druhů zeleně), zakládání polních cest, pěšin, protierozních prvků, ekostabilizačních prvků, hraničních mezí, atp.	100%	příjemci dotace jsou pozemkové úřady, konečný mí příjemci jsou vlastníci pozemků - FO a PO včetně obcí	přijatelné náklady na projekt od 318,1 tis. Kč do 53 mil. Kč
	HRDP	založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití (v této části krajiny jde zejména o liniové porosty - například větrolamy, výsadby na březích melioračních kanálů atp.)	70 tis. Kč/ha + 5 tis./ha po dobu tří let	vlastník, sdružení vlastníků, spoluvlastník za souhlasu většiny spoluvlastníků, nájemce za souhlasu vlastníky	závazek na 5 let
	Program revitalizace říčních systémů	zakládání prvků ÚSES vázaných na vodní režim (revitalizace nevhodně odvodněných pozemků, opatření pro obnovu vsakovacích ploch, další protierozní opatření pro zlepšení stability vodního režimu)	max 100 %	vlastník, nájemce pozemků	nikoli k podnikatelským záměrům
	SFŽP - Program péče o přírodní prostředí	založení nebo obnova dosavadních protierozních mezí, zasakovacích pásů a průlehlů a dále na založení drobných poldrů, založení nebo obnova současných větrolamů	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	založení nových protierozních opatření musí být v souladu se schválenými komplexními pozemkovými úpravami
		obnova alejí nebo extenzivních sadů, které jsou registrovány jako významné krajinné prvky, a to ošetřováním stromů a náhradní výsadbou za odumřelé dřeviny	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	extenzivním sadem se rozumí vysokokmenný sad o výměře min. 0,3 ha, starší 50 let, je registrován jako intenzivní sad v registru ÚKZÚZ, obsahuje staré odrůdy ovocných dřevin, jako podnože budou dosazovány staré vysokokmenné odrůdy a na ně roubovány místní staré odrůdy, sad musí obsahovat minimálně hustoty 60 stromů/ha a nesmí být aplikovány biocidy, sad nesmí být využíván k podnikání
Stromořadí a rozptýlená zeleň	Program péče o krajinu	preventivní protierozní opatření mimo koryta vodních toků - zakládání mezí a drobných poldrů (terénní úpravy)	zatravnění do 10 000 Kč/ha, infiltrační pásy do 12 000 Kč/ha, max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce)	jen jako preventivní opatření, pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití

		ošetřování památných a cenných starých stromů (například ošetření zlomených větví, odstranění nevhodných restauračních prvků, stavba ochranných oplůtků a povalových chodníků)	max. 100 %	FO nebo PO (vlastník nebo nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
		výsadba nelesní zeleně včetně ovocných stromů (především staré a krajové odrůdy)	max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
		realizace vymezených a schválených prvků ÚSES s použitím genetiky a stanovištně odpovídajícího osiva a sadbového materiálu (výsadba liniových porostů a solitérních dřevin mimo les, zakládání infiltračních pásů a mezi zatravněním)	zatravnění do 10 000 Kč/ha, infiltrační pásy do 12 000 Kč/ha, max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnosti pro hospodářské využití, u zatravnění podmínkou převod v evidenci katastru na TTP

Ostatní programy

Oblast činnosti	Program	Opatření	Platba, vlastní podíl	Žadatel	Další podmínky
Cílená podpora druhové rozmanitosti	Program péče o krajinu	podpora ustupujících populací původních rostlinných i živočišných druhů, jejich přirozených společenstev a stanovišť - speciální opatření k podpoře populací ohrožených rostlin a živočišných druhů a společenstev (např. podpora hnízd. Příležitosti)	max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
		neinvestiční opatření na zmírnění bariérového efektu komunikací a staveb	max. 100 %	FO nebo PO (vlastník, nájemce, podnájemce) s právním vztahem k daným pozemkům	pouze neinvestiční prostředky, nikoli na činnost pro hospodářské využití
Využití biomasy	OP Infrastruktura	budování zařízení pro biologickou úpravu odpadů - kompostování	max. 75 % s možností navyš. spolufin. od SFŽP o dalších 10 %	PO, FO podnikatelé, státní podniky, družstva	celkové nároky na projekt musí být menší než 10 mil. EUR a větší než 0,5 mil. Kč
	OP Zemědělství	diverzifikace zem. činnosti - investice pro využívání alternativních zdrojů energie s výkonem do 5 MW	max. 50 %	FO a PO v evidenci samostatně hospodařících rolníků	přijatelné náklady na projekt od 318 tis. Kč do 2,5 mil. Kč

		diverzifikace zem. činnosti - investice do výroby zpracování biomasy pocházející z vlastní zem. činnosti	max. 50 %	FO a PO v evidenci samostatně hospodařících rolníků	přijatelné náklady na projekt od 318 tis. Kč do 2,5 mil. Kč
Ostatní	Program Investice (PGRLF), Program Zemědělec	ekologické investice do půdy (protierozní opatření, zřízení rybníků a vodohospodářských zařízení, ČOV z provozu zemědělské výroby, jímky na exkrementy zvířat, atd.)	garance bankovních úvěrů (0 - 60 %), dotace na úhradu části úroků z úvěru	FO nebo PO podnikající v zemědělské či lesnické činnosti či činnosti v oblasti vodního hospodářství (příjmy ze zem. výroby nebo zprac. min. 50 % příjmů)	nelze použít na nákup zemědělských pozemků a pozemků určených k plnění funkcí lesa, nevztahuje se na nákupy v rámci privatizace, nesmí být podpora z jiných zdrojů
	SFŽP - Program péče o přírodní prostředí	v lesích ve zvláště chráněných územích na obnovu turistických lesních cest a chodníků	až 80 % dotace (u podnikatelských subjektů až 40 % dotace a 40 % půjčky)	vlastník nebo nájemce	